

DISSERTATIO IURIDICA
DE
EO QUOD IUSTUM
EST CIRCA
LEGATUM PECUNIÆ
VALORE MONETÆ POST TESTAMEN-
TUM CONDITUM MUTATO

QUAM

PRO

SUMMIS IN UTROQUE IURE HONORIBUS
CONSEQUENDIS

ILLUSTRI IURECONSULTORUM HELM-
STADIENSIVM ORDINI

HUMANISSIME OFFERT

TIM. ERNEST. LUD. ORLICH,

POTENTISSIMI BORUSSIÆ REGIS SECRETARIUS
INTIMUS.

HAMBURGI
EX OFFICINA HARMSENI,

1549
1763, 4
12

DISSERTATIO JURIDICA

DE

EO QUOD IUSTUM

EST CREA

LEGATUM PECUNIAE

VALORE MONETAE POST TESTAMENTUM

ITUM CONDITUM MUTATO

QVA

SUMMA IN FORTUNA ET HONORIBUS

CONSTITUENS

ILLUSTRI IURACONSULTORUM AELII

STUBERTII ORDINIS

HUMANISSIME OPTERT

TIM ERNEST LUD. ORLICH

FORSTALIAE PONTIS REGII SACERDOTIS

INTENS

HAMBURGI

EX OFFICINA HAIMSSENI

§. I.

Nemini sane mirum videri debet, qui scit, quanta in nostris diebus rei nummariae facta sit immutatio, non paucas ea propter in foro lites agitari. Quem enim fugit, non solum in dissolueno aere alieno, sed quam saepissime quoque in exsoluendis legatis multam quaestionem moveri, quo numismatis genere summa debita aut legata sit exsoluenda? Tot enim ac tam diuersis nostra Germania premitur monetis, vt vix dici queat: Quarum, licet ad idem quidem pretium externum sint excusae, verus tamen ac internus valor ad dimidium immo dimidio pluris differt. Quid igitur in causis controuersis maximisque difficultatibus obuolutis, numme eae ex sola aequitate et arbitrio iudicis sint diiudicandae? id quod mihi non videtur: namque iudex in pronunciando legem attendere, nec sibi aequitatem aliquam fingere, aut mitior esse debet, sed facta sollicito examinare, vt omnia plane fiant ad mentem legislatoris. Quod si autem lex de negotio non disponit, tunc iudex, ratione legis et aequitatis habita, factum

IV

controuerſum diiudicare, immo quoque pro diuerſitate rerum hanc illi præferre poteſt. Cauent igitur iuſtitiae amantes, aequitati vero nimis indulgentes, ne iniuriae inde naſcantur vnde iura debeant oriri. Id quod obſeruauim in perſcrutandis caſibus, qui mihi occaſionem ad ſcribendum obtulerunt. Haud iniucundum nec inutile fore putauim, ſi materiam de legatis pecuniae, cuius enodatio vltiori cura dilucidanda, eo vtilior mihi eſt viſa, quo certius eſt, eam multis obſtricſtam eſſe difficultatibus, ſi hancce materiam paulo penitius examinem. Verum enim vero inſtituti mei rationi plane contentaneum non eſſe videtur, totum huius materiae ambitum exhaurire; ſufficiat quosdam afferre caſus difficilioreſ et ſaepius in controuerſiam vocatos, eoſque ſecundum legum rationem ac aequitatem decifoſ tradere.

§. II.

Antequam vero manum rei admouemus, ad definitionem legati inueſtigandam adnitamur. Variant DD. in definiendo legato, immo non deſunt, qui hoc cum mortis cauſa donatione confundunt, atque ideo hoc omni cura ac diligentia amplectamur, neceſſe erit. Quidam definitionem legalem ſeruant; alii vero cum JAVOLENO a) omnem definitionem in iure ciuili periculoſam eſſe dicunt, eamque ob cauſam loco ipſius doctrinalem ſubſtituunt. Abſque omni tamen metu periculi definitionem meam ex §. 1. J. de legat; in lucem profero. LEGATUM, ibi dicitur, eſt donatio quaedam, a defuncto abſenti aut certe ignorantia relicta, ab herede præſtanda. Quae definitio rectè intellecta, ſatis credo patefaciet naturam legatorum. Quocirca vide-

videbimus, vtrum planum facere queamus, singulas, eam suo ambitu partes, ad constituendum legatum necessarias, nec plures nec pauciores complecti.

a) Vid. L. 202. D. de Reg. Jur.

§. III.

Considerabimus ergo definitionis verba, vt omnium obtutui sistam, quam satis luculenter naturae legati explicandae, singula inseruiunt. Ad definitionem igitur reuertamur, ibique primum locum occupat uerbum DONATIO, quae in genere est: actus liberalitatis, traditione scilicet facta, alias autem: Pactum legitimum, per L. 35. §. 5. C. de donat. confirmatum, quo res in alterum acceptantem, nullo iure cogente, transfertur. a). Quis hic non intelligit, legato, quod ex mera proficiscitur liberalitate, nomen donationis recte attribui posse? b) Huc accedit, quod etiam vti et donatio merum contineat lucrum, legatum, in quo potissimum discrimen inter hereditatem et legatum positum est. Heres enim titulo vniuersali in omnia defuncti iura succedit, quae aequae lucrum ac onus complectuntur c). Vt vero constet, hanc donationis speciem propriam atque ab aliis distinctam esse, particula QUEDAM adiecta esse videtur. Donationis enim duae existunt species, quarum prima est, donatio inter viuos, quae iam initio huius §. descripta, plane nihil commune habet cum legato, quare illam nunc iam dimittamus. In alteram vero, nempe donationem mortis causâ, considerationem aliquam intendamus, necessarium duco, namque ad essentiam dum constituitur, ea

VI

requirit, quae legatis propria sunt. Illa vero est: promissio rei, cogitatione ac in euentum subsequaturae mortis verbis dispositiuis acceptanti facta, vim legati habens et prius non valitura, quam mors subsequuta sit d). Hinc hocce negotium mixtum esse per se iam patet. Pactis enim annumeratur quoniam non nisi praesenti et acceptanti fieri potest, absentis enim facta valet instar fideicommissi non vero mortis causa donationis e); quatenus autem ultimam continet voluntatem, per omnia legatis equiparata esse affirmat L. ult. C. de donat. m. c. Quod autem substantiam et rem ipsam attinet, ea tamen adhuc hodie a legato differt et quidem: quod legatum solummodo ab vnus nempe testatoris voluntate; donatio vero mortis causa a duorum voluntate, nimirum donantis et donatarii dependeat f). Inde m. c. donatio in ignorantem aut inuitum conferri nequit, cum e contrario legatum etiam ignoranti utile sit. Ob hanc rationem definitioni verba: *PRESENTI AUT CERTE IGNORANTI* adieci. Sed ne nimis longam in eo quaerendo moram faciam, ad vltiora verba definitionis me conuertam. Quae sunt: *A DEFUNCTO RELICTA*, quae etiam defendere in animum induxi. Quid autem de his dicam, anne forsitan superflua? quod nunquam mihi persuadere possum. Causam sistunt principalem, vti per modo sequentia; *AB HEREDE PRESTANDA*, causa instrumentalis exprimitur. Per aditionem hereditatis enim inter heredem et legatarium quasi contrahitur g), quo ex quasi contractu oritur obligatio et actio, qua legatarius ab herede, legati praestationem et inprimis possessionis translationem petere potest; quia dominium recta via absque heredis facto in legatarium transit h.)

b) Arg.

- a) *Arg.* L. 29. D. de donat. *item* L. 32. D. de Reg. Jur.
- b) Id quod confirmat L. 18. D. de adimend. legat.
- c) L. 119. D. de Verb. Signif.
- d) L. 1. 29. 35 et 42. D. de m. c. donat. *item* L. fin. C. eod.
- e) L. 75. pr. et 77. §. 26. D. de legat.
- f) L. 10. D. de donat.
- g) §. 5. J. de oblig. quae ex quasi contr.
- h) L. 80. D. de legat. et L. 64. D. in fin. de furtis.

§. IV.

Hac definitione igitur firmata, quaedam adhuc de distinctione legati sunt monenda. Ut autem brevibus rem omnem comprehendam, non operose enarrabo, divisiones antiquas legatorum, de quibus multa erudite disseruerunt HEINECCIUS et SCHULTINGIUS aliique. Sed ut eo melius intelligamus quo nostrum legatum pecuniae ponendum sit, magis operae pretium erit expendere differentiam legati generis ac speciei. Genus dicimus quod plura indiuidua continet. At, modo ex sua natura certam habet determinationem a); modo autem ex voluntate aut facto hominis dependet b). Species vero, JCrus nominari solet: res quae undique suas determinatas habet notiones. His praemissis, haud difficile erit legatum generis descriptum ut producam, idque hoc modo; quando res, nullo indiuiduo expresso legatur. v. g. ex fundis meis Caio vnum do, lego. Res autem ita testamento relicta, ut semper ab eiusmodi rebus distincte separari possit, legatum Speciei audit. Iam iam dixi, genus duplici modo determinari, inde quoque usum huius differentiae, e re mea erit, adhuc adiungere. Aut enim, species generi subiecta certam a natura determinationem habent,

VIII

habent, legatum est seruandum, siue testator eiusmodi res reliquerit siue non c); aut, a natura certo non definiuntur sed hominis destinatione et facto constant, nam et minima gleba fundi et vtilissima materia, domus appellatione venire potest. Hoc legatum tum demum valet, si testator in bonis suis eiusmodi res reliquerit; alias non d). Sed hic merito inquirendum est, ad quod ex hisce legatis referamus legatum pecuniae. Nulli vero annumerari posse perspectum habemus, sed consistit in quantitate, quae est; genus numero definitum, indeque eius definitio ita erit facienda: LEGATUM PECUNIAE est: *legatum quo testator post mortem suam, heredem suum, legatario pecuniam praestare, iubet.*

- a) L. 84. §. 3. de legat.
- b) L. 24. §. penult. D. de legat.
- c) L. 37. 108. D. de legat.
- d) L. 71. pr. D. de legat.

§. V.

Missum nunc facimus legatum, namque in totum legatorum campum inquirere, tam instituti, quam speciminis inauguralis, certis terminis circumscripti, ratio non permittit. Quare de legato solum pecuniae acturi et quaestiones obuenientes examinaturi, primo omnium notionem pecuniae eruere nostrum erit. Quo autem rectius intelligatur haec pecuniae vocis origo, in primis est notandum: Antiquissimis temporibus Romani, vt etiam aliae gentes nulla usi sunt pecunia, sed merces aliasque res inter se comutarunt a). Postea vero rerum pretium

cx

ex solo rudis metalli pondere, aestimare coeperunt, et tum demum aes signare edocti, pecuniae usum introducere coeperunt; attamen tantum aeneae. Deinde A. V. C. 484 argentum primo signatum fuit b); aurum vero sexaginta circiter annis ferius c). Romae Seruius Tullius, ut videtur, primus metallo certas quasdam pecudis notas imprimendas curavit d). Unde apparet, pecuniam a figura animalium, aeri impressa, nomen accepisse e). Postea quoque aliae gentes suis nummis figuram equi, ovis etc. insculperunt. Cuiusmodi adhuc hodie existant. Possent haec de etymologia vocabuli sufficere, et me ipsum quoque monere, ut ad dictam pecuniam definiendam pedem proferrem. Sed ne decipiamur ambiguo nominis sono, sicut multa nominis unius significata ut imponant, non est profecto infrequens, ante omnia adhuc homonymia huius vocis explicanda erit.

- a) §. 2. J. de emt. vendit.
- b) *Epir. Liv.* Lib. XV.
- c) *PLIN. hist. nat.* XXXIII. 3.
- d) *OUID. Fast.* L. V. v. 281.
- e) *JOBERTUS* in notitia rei numariae.

§. VI.

Romanarum illud legum Corpus consulentibus est notissimum, pluribus modis pecuniam fuisse dictam. In perquirendo igitur diuerso huius vocis significato iam versabor, quippe cuius verbi triplex est potestas. Primo sumitur in sensu generalissimo et tunc denotat omnia, quae in patrimonio sunt et ad pecuniam reduci possunt. Id quod leges infra allegatae satis superque affirmant a). Secundo huic subiicienda est significatio verbi pecuniae generalis, quae tantum ea comprehendit, quae pondere, numero et mensura constant, ut olim in actione de constituta pecunia b). Denique adhuc in sensu speciali sub voce pecuniae intelligitur, aes signatum c). Sufficiat, haec de vario

B

verbi

verbi pecuniae significatu protulisse, sed ut summam mei promissi compleam, adhuc pecuniae definitio erit addenda, quae est: metallum signatum valorem certum publice habens, ad quod aliae res aestimantur et commutantur.

a) L. 5. §. 178. 222. D. de Verb. Significat.

b) L. 2. §. 1. C. de constit. pecun. item L. 2. §. 3. D. de reb. credit.

c) L. 7. §. 3. D. de SCto Maced.

§. VII.

Propius iam ad caput rei accedens; statim me ad indagacionem huius quaestionis accingo; an sub legato pecuniae etiam veniant monetae rariores aut in cuiusdam rei memoriam excusae, quae sermone patrio nomen der Medaillen, Schaupfennige, subeunt? In hac soluenda quaestione omnium primo videndum est, num certa pecuniae quantitas aut qualitas sit determinata, nec ne? Priori casu res perspicua est et inter omnes constat. Namque heres id praestare debet, quod legatum est. Quod si autem quid legatum est sine omni determinatione, e. g. Si restator dixerit: *omnem meam pecuniam do, lego Sempronio*, tunc res altioris indaginis est, et ad hunc casum nostra spectat quaestio. Quam tamen, ut affirmem potius, quam negem, duplici argumenti genere commoueor. Prioris loco est quaestio: num eiusmodi moneta sit quoque species pecuniae? et hoc omnino est affirmandum. Dixi enim in §. praeced. pecuniam omne aes signatum sub se comprehendere, inde quoque monetae rariores eximi plane nequeunt. Verum enim vero ipsum mihi ius Romanum succurrit, sic enim lex disponit a): *Si autem AURUM vel ARGENTUM SIGNATUM legatum est, id paterfamilias videtur testamento legasse, quod eius aliqua forma expressum est; veluti, quae PHILIPPI sunt, itemque NUMISMATA et similia.*

a) L. 27. §. 4. D. de aur. arg. legat.

§. VIII.

§. VIII.

Quaestioni in §. anteced. morae addo exceptionem, in quam aliquam considerationem intendere lubet. Namque ponamus defunctum collectionem numismatum, sub nomine Münzcabinet, habuisse, an haec quoque legatario cedat? Dissentio ob rationes sequentes. Eiusmodi numismata ob alium et plane diuersum finem sunt comparata; pecunia enim non utimur, nisi erogandi eamque cum aliis rebus commutandi causa. Dicat, etiam monetae rariores, ob pretium quoddam affectionis aut in cuiusdam rei memoriam a defuncto hucusque seruatae, minime sub nomine pecuniae uenire possunt. Bene, sed dentur legatario laute hilaraque uiventi, videbimus, num ille id quoque obseruet. Licet enim alii eas colligant, multi tamen expendunt; aut cum alia pecunia commutant. Longe aliter uero res se habet, cum collectione numismatum. Quae non solum inferuit historiae, sed etiam multis aliis in rebus usum habet singularem, vbivis ab eruditis explicatum, ex quibus EZECH. SPANHEMIUS a) et LUDOV. DEBELIUS b) legi merentur. Utilitati uero adhuc addenda est iucunditas, si selectos perlustramus nummos et inde oculis varias res subiicimus, quas animus ex historia aut descriptione non satis percipere potest.

a) De usu et praestantia numismatum.

b) De utilitate rei nummariae.

§. XI.

Quid uero, si testator pecuniam numeratam legauit? Haec quaestio nec simpliciter affirmanda nec neganda erit. Aliud enim dicendum est, si testator qualitatem pecuniae expresserit, aliudque si hoc facere omiserit. Dixi iam in §. VII. rem extra omnem dubitationis aleam positam esse, si testator qualitatem aut quantitatem determinauit, inde hic priorem casum iniudicatum relinquere possum. Sed quod ad secundum attinet, sic nempe testator pecuniam, nulla qualitate determi-

XII

nata, legauit, eius decisionem Juri Romano committam a). Quod autem declarat, quod in dubio semper pro minori praesumptio sit facienda, seu illi nummi promissi videantur, qui exiguiores sunt. Quae sententia etiam STRYCKII adfensione comprobata est b).

a) L. 75. de legat 3.

b) In VI, Modern, Lib. 34. T. 2. §. 3.

§. X.

Ad maioris momenti quaestionem nunc transire facere licebit, quae ita se habet: in quo pecuniae genere legatum ab herede sit praestandum, si post testatoris mortem moneta, in qua legatum datum est, mutata fuit? Hanc quoque sine distinctione adire non audeo. Namque si testator indistincte nummos legauit, in primis vltima eius voluntas inspicienda ac huius menti, vt coniectura propius accedamus, elaborandum est. Inde vt VLPIANUS dicit a) *et mens patrisfamilias et legatarii dignitas vel caritas et necessitudo: item earum quae praecedunt, vel quae sequuntur summam scripta sunt spectanda.* Quod si autem ex his omnibus nil certi conici potest, refero me ad §. anteced. vbi iam demonstratum dedi, quid dicendum, si testator pecuniam absque vlla determinatione reliquit.

a) L. 50. §. 3. D. de legat et fideicom. I.

§. XI.

Restat adhuc altera huius quaestionis pars, quae longe ab illa est diuersa. Ponamus: Caius graui iam morbo laborans, at haud immemor carissimi sui nepotis, in academia iam viuentis, haec verba testamento suo inferi iubet: *nepoti meo dilectissimo lego sexcentos thaleros, quos in arca mea inueniet.* Hic ergo non tantum quantitatem nummorum, sed definitum quoque locum adiecit.

adiecit. Attamen heredem, qui se audire meminit, in collybo nil esse detrimenti, cupiditas incedit, hanc monetem legatam commutandi cum alia. Rebus autem ita comparatis, huic non licet nummos legatos cum vilioribus permutare. *Nam si certos nummos inquit PAPINIANUS a), veluti quos in arca habet aut certam lancem legavit: non numerata pecunia, sed IPSA CORPORA NUMORUM vel rei legatae continentur, neque PERMUTATIONEM recipiunt &c.* Adeoque, si genus nummorum post mortem testatoris mutationem subit, ac valor eius decreuit, damnum est penes legatarium, quoniam rei legatae dominium statim post mortem testatoris ad legatarium deuoluitur b). Modo caueat heres ne moram vllam commiserit, haec enim damnum ac periculum transfert in morosum c).

a) L. 51. D. de legat. r.

b) L. 80. D. de legat. II. L. 23. D. de Reg. Jur.

c) L. 23. D. de legat. et fideicom. I. item L. 82. §. 1. De de Verb. Oblig.

§. XII.

Alio nunc sermonem transferam. Hic testator certum monetae genus legatario praestandum, determinauit. Lacerus heres, iam diu quasi lupus esuriens, opimam hereditatem expectans, scrinia et armaria peruestigat, sed, pro dolor! ille ne dimidium quidem pecuniae legatae inuenit, ad haec eiusmodi generis pecunia iis temporibus iam rarissima est; quid huic consulam? Praestet legatum et quidem sequentem in modum. Quantum monetae legatae a defuncto relictae, heres collegit, legatarii fiat necesse est. Quod autem huius monetae heres conficere nequit, id comparare tenetur, atque aestimatio valoris nec pluris nec minoris facienda est, quam ea tempore conditi fuit testamenti. Ex his modo dictis satis manifestum est; legatum semper praestandum esse secundum valorem facti testamenti. Porro, si eiusmodi monetae a testatore relinquuntur, tunc heres secundum valorem, quem tempore conditi testamenti habuerunt,

B 3

praestare

praestare debet. Quod sic verò non inveniuntur ea ab herede sunt comparanda a) Testator enim legatum in certa moneta relinquens sine dubio valorem eius praesentem respexisse videtur.

a) L. 9. 35. 1. §. 1. D. de aur. arg. legat.

§. XIII.

Alius iterum se mihi offert testator, qui in genere certam quantitatem legavit, neque qualitatem expressit, sed heredi imposuit, ut legatum secundum aestimationem praestet, quae foret post testatoris mortem. Num hic in exsoluendo legato ad tempus mortis an conditi testamenti respiciendum est? Qua de re meum iudicium paululum adhuc differam et Scaeuolae audiam sententiam. Huic enim istiusmodi quaestionem oblatam esse, illa legum Romanarum collectio perhibet. Vbi cuidam a Titio fundus, ut erat instructus, legatus est. Post quoddam temporis spatium, Titius vitam cum morte commutat. Quo factò legatarius fundum perit; heres autem multas res, post factum testamentum fundo illatas, auferre ac sui facere cupit. Sed legatarius, se id nunquam ei concessurum ac largiturum esse dicit. Adeunt igitur iudicem, qui ita fert iudicatum: *ea, quibus instructus sit fundus secundum verba legati, quae sint in eadem causa, cum dies legati cedat, instrumenti contineri* a). Ex his verbis argumentum duco, quod praecipue verbis testatoris standum sit, quia eius voluntas semper pro lege est habenda. Si igitur testator in ea moneta legatum solui iussit, quae post mortem suam esset, sentio, legatum ad monetam probam et usuaem esse praestandum. Hoc enim voluntati testatoris maxime consentaneum esse videtur. Ad corroborandam meam sententiam quam plurimum quoque iuabit adductio legum ad hasce literas adnexarum b).

a) L. 28. D. de instruct. et instrum. legat.

b) L. vii. §. 1. de legat. II.

L. 28. D. quando dies legat.

L. 14. §. 2. D. de alim. et cibar. legat.

§. XIV.

§. XIV.

Tandem adhuc quaestio habenda est de certa specie numerorum legata, non amplius existente. Iterumque se mihi adiutorem praestat Ictissimus ille Scaeuola, cuius verba haud parum ad ulteriorem argumenti mei probationem faciunt. *Medico suo*, inquit a), *contubernali et communium expeditionum comiti, ita legauerat: Argentum viatorium meum dari volo &c.* Ex demonstratione MEUM iam manifeste apparet, quod testator praesens tempus indicare voluerit b). Sed Scaeuolae sententia idem denuo confirmat; ita enim respondit: *Quod habuisset argentum viatorium eo tempore, cum testamentum faciebat, deberi.* Recte igitur ratio temporis conditi testamenti habenda est, nulla enim subest causa, quae testatorem, cui tamen, legatario beneficium conferendi, animus fuit, commouere potuisset, vt aliter dixerit ac sentiebat, ac praeterea saepius iam dixi, verbis vltimae dispositionis inhaerendum esse; sed quid multa? species pecuniae legatae non amplius existit, et legatum inde in alia moneta solvatur necesse est. Legatario autem damnum exinde natum iniungere, contra ius fasque foret. Nihil igitur acquitati magis respondet, nihilque legibus tam consentaneum esse videtur, quam si heres ita praestet legatum, vt legatarius indemnis feruetur. Quod si ergo moneta legata adeo comparatu difficile est, vt nullibi reperiri queat, heredem eam ex pretio, quod tempore testamentifactionis fuit, aestimatam, soluere oportet c).

- a) L. 40. pr. D. de aur. arg. legat.
- b) L. 7. D. eod.
- c) L. 9. D. h. l.

§. XV.

Haftenus ea ex Iure Romano attuli, quae ad determinandam solutionem pecuniae legatae faciunt, nunc autem, quo ad finem instituti progrediar, adhuc restat, vt paucis inquiram, quid

XIV

quid patria iura hac de re disposuerunt. Ex quibus sine ullo negotio cognosci potest, ea à Jure nostro communi parum abhorrere, sed potius rationi ac aequitati maxime congrua, praeclare sancire: vt, aucto monetae valore nihil tamen heredi, cui legitima est relicta, detrahatur; sed semper ad tempus conditi testamenti sit respiciendum. Melioris autem probationis gratia, ac coronidis loco, totum ex hujus loci Statutis Articulum adiungam a), qui sequentis tenoris est: Wann auch aus einem Testament, Codicill, einer Uebergabe auf den Todesfall gerichtet, oder dergleichen letzten Willen, Goldgulden, Thaler, oder andere grobe Münze bezahlet werden müssen, und der debitor nicht in mora soluendi gewesen ist: So sol die Zeit des gemachten letzten Willens angesehen, und die Münze nach dem Werth, welchen sie zur selben Zeit gehabt, bezahlet werden. Es wäre dann, daß etwas an stat der legitimae verlassen, und vor dem Zahl-Termin Ende-rung der Münze erfolget. Auf den Fall soll von dem Debitore, wosferne die Münze gestiegen, das augmentum oder Zuwachs nicht abgezogen, da sie aber gefallen, das decrementum oder Abgang erfüllet werden. Scrib. Hamb. M. Decembr. MDCCLXIII.

a) Vid. STATUTA HAMBURGENS. PART. II. Tit. I. Art. 16.

ULB Halle
003 742 423

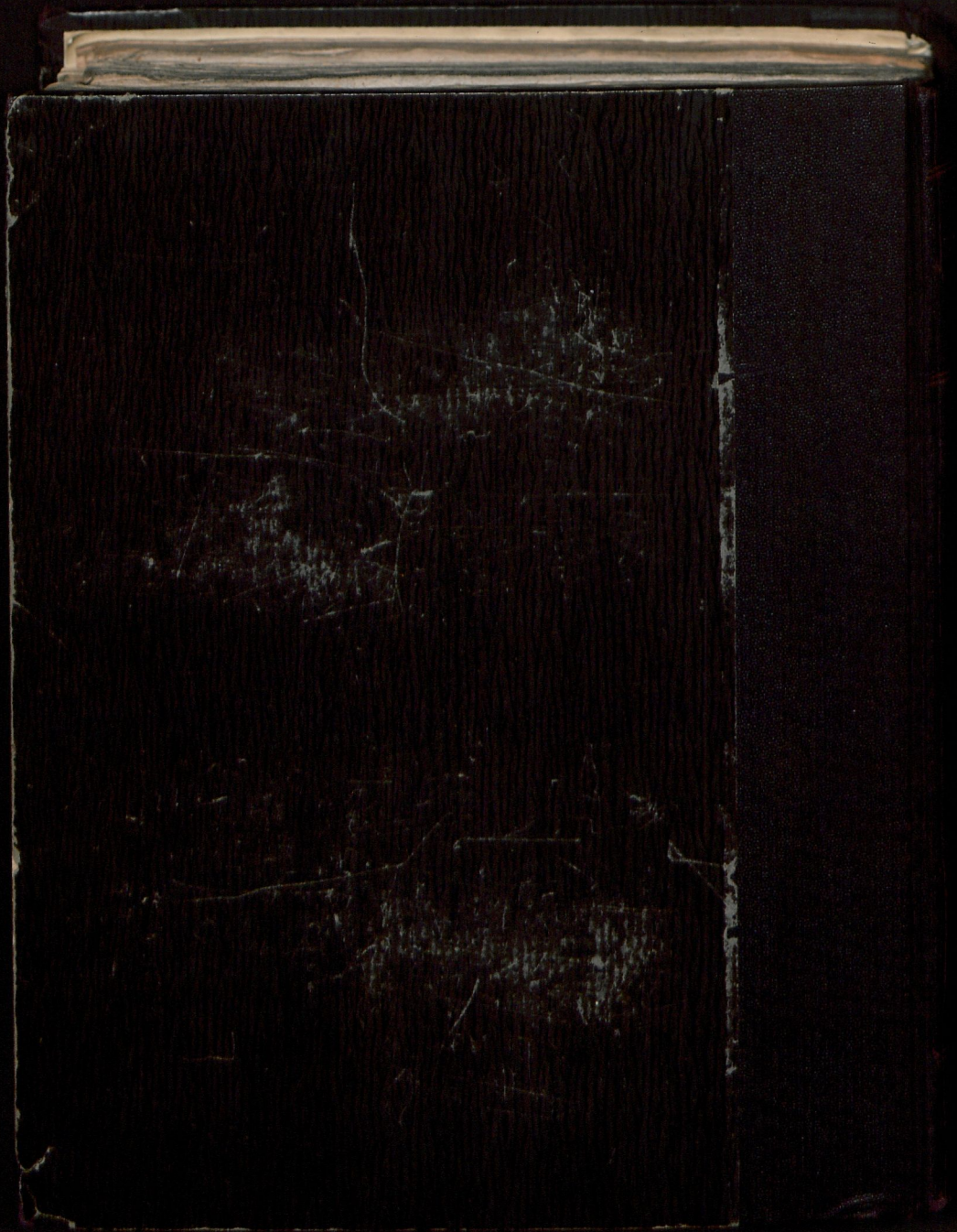
3

f

TA → OL

nur 13 Stück verknüpft

DISSERTATIO IURIDICA

DE

EO QUOD IUSTUM

EST CIRCA

LEGATUM PECUNIÆ

VALORE MONETÆ POST TESTAMEN-
TUM CONDITUM MUTATO

QUAM

PRO

SUMMIS IN UTROQUE IURE HONORIBUS
CONSEQUENDIS

ILLUSTRI IURECONSULTORUM HELM-
STADIENSII ORDINI

HUMANISSIME OFFERT

TIM. ERNEST. LUD. ORLICH,

POTENTISSIMI BORUSSIÆ REGIS SECRETARIUS
INTIMUS.

HAMBURGI

EX OFFICINA HARMSENI.

134
1763, 4
12

